

Universal Declaration of Human Rights - Themne

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Mashelɔ Ma Anɔfɔm ɔa Raru Ta Amari Ma Rawuni Kɔpet

KAWASƆR ANKAN

Ɔwa ta salata kasɔthne ayiki a komane anɔfɔm akɔpet, ɔwa yi amari mɔthɔnane a komane ɔa-e, ɔa yi anɔbeth ɔa rawankom, malompi, yi mathɔfɔl ka nɔru.

Ɔwa, ka kala agbap yi kasay amari ma anɔfɔm akɔpet ma po kara kadifɔthane ake po lɔsɔr tɔtemp ta anɔfɔm akɔpet, ɔwa kɔ po kara ka raru are, pɔ yi nanra anɔfɔm akɔpet manba nan rawankom ra kafɔf, katɔn edina, kɔte ba rɔnes kɔpa ye, anɔ ɔa tha yi mafela ma anɔfɔm akɔpet thɔn be nɔru. Ɔwa ɔ fisa ti, kama a te gbɔndar anɔfɔm rɔ tɔy o tɔy be mɔ yɔ ɔa anɔ thanthone tɔ kɔfumpɔr anɔ bɔt anɔfɔsɔ mɔ thalɔr ɔa-e, ɔwa tasoma, a yi tɔkɔ bɔt ethɔ mɔkunkɔla ɔa-e.

Ɔwa a yi tɔkɔ sakɔthi akɔra ake der o der, tɔkɔ yɔ tathɔf ta raru be tɔmane. Ɔwa tasoma anɔfɔm ɔa tathɔf be an wopane ka raru, anɔ bɔt ka masekrane man tɔkɔ beɔ kama anɔ gbasi ɔfu fɔlen malane ma kasɔn anɔfɔm akɔpet amari akomane ɔa, ka ayiki yi tɔ wuni kɔpet ɔ yi-e, kɔpa runinɔnɔ, yi bom ɔanɔ a thɔnane. Ɔwa anɔ beɔ tɔkɔ sɔka ro di rawankom yi mayi makolo ma anɔfɔm akɔpet.

Ɔwa rokɔm kati be tathɔf ate yi ka anɔnɔnki anɔ, tɔsɔne kɔpa, ta tɔ wopane rɔkin yi tathɔf ta raru tɔk sakɔthi yi kɔwop amari a komane anɔfɔm akɔpet yi rawankom tanɔ.

Ɔwa anɔ beɔ tɔ kɔyi kasɔthne amari ame yi rawankom are, ya yi anɔkolo ɔa masekrane ame.

Tasoma Akamathɔ ka Anɔfɔm ɔa Raru kɔ Thasa

Akɔra Ake kɔpa :

Mashelɔ ma kasɔn amari a komane anɔfɔm akɔpet ame, ma yi ɔtɔma wa wuni o wuni yi ka tathɔf ta raru be kama wuni o wuni, agbap o gbap ka raru, ɔ yi tɔkɔ bɔt masekrane ame rɔ mɔra alɔkɔ be, rɔ kɔthɔkɔsa anɔfɔm akɔpet kama anɔ sɔka kayikis amari a komane anɔfɔm akɔpet yi rawankom tan ro di, kɔtɔn ka anɔ yi ka tathɔf ro kor yi anɔ yi ka tathɔf tɔbranɔ. Kama anɔfɔm be ka raru anɔ wop masekrane ame. Ɔwa kama anɔ sɔthne, yi kɔwop masekrane ame ketɔn ka anɔfɔm ɔa tathɔf yi ka anɔnɔnki anɔ yi kɔtɔn ka anɔfɔm be man kaman-e :

1. Anɔsɔkɔl Atɔtɔkɔ

A kom anɔfɔm akɔpet be ɔa athɔnane yi rawankom. Ɔwa anɔ ba mɔmari mɔthɔnane. Ɔwa anɔ ba mɔfith yi tɔchemp. Chiyan, anɔ yi tɔkɔ gbasi anɔkos ɔanɔ mɔ kɔpa ɔa tɔkom.

2. Anɔsɔkɔl beka marenɔ

Wuni o wuni ɔ ba mari ma rawankom, yi mamari a bɔt ka masekrane ame, kama a te say kɔ ta abɔnshɔ, mayi ma anɔder ɔnɔ, kɔpa uwan duni thalɔm wunibom, sɔthlɔm atɔnt man fɔf, anɔdina man tan, thalɔm kɔpa anɔgbap anɔ yi, tɔkɔ ate mɔ wop ka amɔra ɔnɔ, anɔthɔf ɔnɔ, thalɔm anɔbɔnshɔ ɔ wur, tɔ mɔne, ta ro a kom kɔ-o, yi mɔtɔma ɔ-e. Rodi kati sɔ, a ye tɔkɔ yɔ kɔ agbay tɔ kɔpa anɔgbap anɔ rɔ yi, amari ɔ tɔma, thalɔm mɔtɔma ma anɔthɔf, thalɔm anɔgbap ɔwuni ɔ yi-e, thalɔm kɔpa anɔthɔf anɔ po chiya ka anɔyethe ɔati, thalɔm a tan ɔi masheheke, anɔyi ro ratha ka anɔthɔf alɔm, thalɔm anɔ baye ate ma yɔ ka anɔyethe ɔate.

3. Anɔsɔkɔl beka mɔsas

Wuni o wuni ɔ ba ʌmari ta ʌɲesəm ɲɛɲ, ɾawankom ɾɛɲ yi kʌfisəs ʌɲesəm ɲɛɲ.

4. ʌɲsəkəl beka maɲlə

A ye sə təkə wop wuni ɾɛtar, thaləm kəyis kə məsheke. A ye sə təkə wop wuni, kəthila atar də ɾoɲ o ɾoɲ. Kəthila ʌɲfəm ka ɾatar a yi təkə gbɛɲe ki.

5. ʌɲsəkəl beka tamath

A ye təkə thalər, kəsəmpar, thaləm kəgbalo wuni ka ʌɲfəsə ɾəkəm.

6. ʌɲsəkəl beka tamthurukin

Wuni o wuni ɔ ba ʌmari mɛɲ a yi təkə sɛɲ kə kətanɲane ka ʌɲthə-e.

7. ʌɲsəkəl beka tamthəderɛɲ

ʌɲfəm ʌkəpet a thənane teri ro der ka ʌɲthə. ɔwa ʌɲ ba ʌmari ma kama ʌɲthə ʌɲ gbəpər ɲa. ɔwa ʌɲ ba ʌmari ma kama ʌɲthə ʌɲ bum ɲa kəwur ka ʌɲe mə yə ɲa ʌɲgbay; ta ʌɲe məshim məsekrane ʌme, thalə m təkə yə ʌɲfəm ʌləm ʌɲ ləsər məsekrane ʌme.

8. ʌɲsəkəl beka tamthəresas

Wuni o wuni ɔ ba ʌmari kama a thonkane kə ta bepi wuni o wuni ɔ kathi kə ʌmari mɛɲ ka ɾəwuni kəpet kətanane ka ʌɲ thə.

9. ʌɲsəkəl beka tamthəɛɲanle

A ye təkə barkar wuni ka ʌɲfəsə. A ye təkə bot kə der ɔfenane thaləm kəfitha kə ɾathəf ʌtel ka ma te mə yema.

10. ʌɲsəkəl beka təfət

A yi təkə sɛɲ wuni o wuni ʌfere ʌthənane suʌ kə ɛlɛɲs ka ʌɲbare ɲa ʌɲthonkas gberkethe mə te yə ʌgbay ka kəgbengben ʌmari mɛɲ yi ʌɲgbethe ɲɛɲ, yi maləs thaləm taləs a pa tɔ yə-e.

11. ʌɲsəkəl beka təfət ɲin

1. ɔwa wuni o wuni a po bot ka ʌɲbare ɲa ʌɲthonkas be ta maləs a pa mə yə-e, a ye təkə gbasi kəpa ʌte a ləm kəpa tɔ yu-e tətɛɲ, haɲ thas a po gbengben yi kələfithi ləfthi. ɔwa a sɛɲ kə ʌɲfere ɲa kathonka kama ɔ kathingka ʌte a deɲ kə. ɔwa thas a bəp kəpa ʌte a l m tətɛɲ yenka ma wop kə ten.

2. ɔwa a ye təkəwop wuni ka ʌɲthə ka maləs ʌme pəyi ɔ bote ri mata mɛɲ, pə ka ʌɲthə ɲa ʌɲthəf ɲɛɲ-o, thaləm ʌthəf ʌtel ka ʌləkə a yə maləs mati-e. ɔwa a ye təkə thalər wuni pə thas mə to a bot təkəthalər wuni məshim ʌɲthə ka ʌɲləkə ɔ shim ʌɲthə-ɔ.

12. ʌɲsəkəl beka təfət marɛɲ

A ye təkə bot kəsɛɲ ka ʌɲgbundu, ʌɲbənshə, məyira thaləm ʌte mə gbal, ɔwa kəsambos ayiki tɛɲ yi ʌɲes ɲɔ ʌfinə. ɔwa wuni o wuni ba ʌmari ma ka yə ʌɲthə ʌɲ chima kə ka ʌɲe mə bot kə kəsɛɲ-e.

13. ʌɲsəkəl beka təfət məsas

1. Wuni o wuni ɔ ba ɾawankom ɾa kəkəne ro ɔ yema yi kəbot məyira mɛɲ ro ɔ yema-e ɾa thəf o thəf.

2. ɔwa wuni o wani ɔ ba ʌmari ma katey hali ro a kom kə-e təkə kəne ro ɔ yema-e, thaləm kəkalanə ro ɔ wur-e.

14. An̄səkəl bekā təfət maŋle

1. Wuni o wuni ɔ ba Amari ma kaɣbuke ɔ kə man̄kne ra aṭhəf aləm, kama a te dif kə.
2. Ɔwa a ye təkə n̄y kə Amari ame ta salata efəf eyay yay, thaləm rə tətək tələm tə wəŋ rapolitikis, thaləm tətək te ləsər maṭhank ma An̄yunayted Neshən.

15. An̄səkəl bekā təfət tamath

1. Wuni o wuni ɔ ba Amari təkŋ yira ka aṭhəf ŋəŋ.
2. Ɔwa wuni ɔ baye mari təkə kaṭhi ɔkos kəŋ Amari ma kayi ukin ka aṭhəf ŋəŋ, thaləm kəbent kə kama ɔ te shinkar kayi ukin ka aṭhəf ɔ te yema.

16. An̄səkəl bekā təfət tamthrukin

1. An̄fəm aruni yi an̄fəm abom po tena-e, an̄ ba mari təkə nantane m̄ to an̄ yema-e; təkə te kəlene ta abənshə, aṭhəf, thaləm aṇdina kama an̄ tēpi talek tan̄.
2. Ɔwa a ye təkə n̄t wuni kə kəne bala ka ɔwe ɔ te yema. Ane mən̄antane-e, an̄ yi təkə beŋ ka mayema maŋ.
3. Ɔwa ma p̄yi ralek ra mayira ra yi kaboth ka Akələn̄ kələn̄ ka mayirane-e, an̄ə ka Akələn̄ be yi ka aṭhəfe, a yi təkə bum ŋa də rəŋ o rəŋ maŋ yema yaṭha-e.

17. An̄səkəl bekā təfət tamthəderən̄

1. Wuni o wuni ɔ ba Amari təkə ba Aken̄ kəŋ kən son. Ɔwa ɔ gbəli s̄ə kal ba Aken̄ yi afəm aləm̄ŋ.
2. Ɔwa wuni ɔ baye mari təkə kaṭhi kə ki ra fəsə rəkom.

18. An̄səkəl bekā təfət tamthresas

Wuni o wuni ɔ ba Amari ma rawankom ra katəmtəmne to ɔ yema, enane yəŋ yi aṇdina ɔ yema wop-e. Wa ɔ ba Amari ma kashinkar aṇdina ɔ yema, yi malane mən̄. Ɔwa ɔ ba rawankom ra kaṭhəksa, kaṭatho, kaṭaŋaŋe yi kəṭhəksa malane mən̄ p̄yi kəŋ son-o, ka Akələn̄ kələn̄ yi afəm aləm-o, der əgberkethe-o, thaləm ka aṇ gbundu ŋəŋ.

19. An̄səkəl bekā təfət tamthrejanle

Wuni o wuni ɔ ba rawankom ra ate ɔ təma yi kaṭəf ate ɔ yema-e. Ɔwa rawankom are ɔ ba ri təkə bət ate ɔ nane kə tə bot kə kə sən̄ yi kəṭhens, thaləm kəsəkəṭhi tēra yi etəmtəmne də rəŋ o rəŋ kə təkəlene ro ɔ yi-e.

20. An̄səkəl bekā kəgba

1. Wuni o wuni ɔ ba Amari ma kawop məgbane məṭhəfəl yi kəkulune an̄ə ɔ yema-e.
2. A ye təkə fəsar wuni kama ɔ kəkulune ka ate ɔ te yema-e.

21. An̄səkəl bekā kəgba ŋin

1. Wuni o wuni ɔ ba Amari ma kaɣbasi aɣbaŋ ka aṇkwament ŋa aṭhəf ŋəŋ, kəṭaŋ ka kəŋəŋ gben̄ thaləm ka ɔwe ɔ thithe.
2. Aṇkwament aṇ yi təkəṭaŋane ate an̄fem an̄ yema-e. Ɔwa mayema ame an̄ tə tərine ŋa ka katente thith an̄ə an̄ yema-e, ka aṇgbundu. Ɔwa a ye təkə penshane Amari ma wuni o wuni po bək tēki thith wuni-e, kama ɔ thith ɔwe ɔ yema ɔ təma ta atəŋ.

3. [Missing?]

22. An̄səkəl beka kəgba marəŋ

Ɔwa ma pəyi wuni o wuni ɔ yi kətəŋ ka an̄fəm Akəpet-e, ɔ ba Amari ma kaməranə kə kama pəfisa kə kətəŋ ka emar ya an̄thəf, emar ya tathəf tətəl, kətəŋanə ka mə to ɔ gbəli təma ukolo yi yiki kətəŋ ka an̄kos n̄əŋ.

23. An̄səkəl beka kəgba esas

1. Ɔwa wuni o wuni ɔ ba Amari ma kaworək mapanth, rawankom ra kathith kə rəmapanth yi ka ɔlompɪ wati kama ate penshanə kəsəŋ wuni mapanth.

2. Ɔwa wuni o wuni ɔ yi təkə ba Aram Athənanə bepi an̄ yə məpath məthənanə kətə tə Agbay.

3. A yi təkə ram wuni o wuni Aram Afinə mə gbəli səŋ kə ayiki təŋ ka ralek rəŋ yi kəmar matay mələm ɔ yi təkə yə ka Akələŋ kələŋ ɔyi-e.

4. Wuni o wuni ɔ ba Amari təkə kulunə, thaləm kətəpi an̄ənki mə chimə kə kama ɔ səthə Aram Afinə ka mapanth mə worək-e.

24. An̄səkəl beka kəgba manlə

Wuni o wuni ɔ ba Amari ma kafothanə kəwur kayə mapanth to ɔ yema. Ɔwa ɔ ba Amari ma kasəŋ kə Aləkə mə fothanə Aləkə o ləkə.

25. An̄səkəl beka kəgba tamath

1. Wuni o wuni ɔ ba Amari ma kayi uyenki mader, yi kabər kəŋ. Ɔwa an̄ yi təkə ba edi ebeki, eyet ewəŋ, an̄seth kayi, təl ebeki, emar ya an̄thəf. Ɔwa ɔ yi təkə səthə Amar ka An̄ləkə mə te yi rə məpanth-e, thaləm utuy, bepi ɔ səkə ulopənə, thaləm kəsəkə ubora, ubaki, ɔwa səthələm ma mə tə sə gbəli worək ka an̄yethe n̄əŋ.

2. An̄komra yi an̄feth be a yi təkə səŋ n̄a məmari məthəkəŋ. An̄fəth an̄e ma kom ka ka te tha nantənə yinka te tha nantənəŋ, a yi təkə səŋ n̄a emar ethənənə.

26. An̄səkəl beka kəgba tamthurukin

1. Uwath O wath ɔba Amari ma k Ayəkə ɔKaran A yi təkə yə wath o wath ɔ pon ka karan ka Ataranthe təfəth. Kərə kathəkəs tətəl yi kakaran kəboli rəkəm a yi təkə səŋ ki ka an̄fəth an̄e gbəli thəkəs yi kakaran kati.

2. Ɔwa kakaran a yi təkə yə ki kama kə gbəli mar ɔwuni kama ɔ kə rodi, tə kabər Ayiki təŋ yi rawankom rəŋ. Ɔwa kəyi təkə gbəli kara kə kəsəthranə emera, kamuyanə, kə kara rəyathki kətəŋ ka ta bona ta Araru, an̄fəm Akəpet, edina egbaske gbaske, ɔwa yi kə kara məthəfəl mə to An̄yunated Neshon an̄ yema-e.

3. An̄komra an̄ ba Amari ma kathith kə kə karann̄ kan̄ yema an̄feth n̄an̄ an̄ karan̄-e.

27. An̄səkəl beka kəgba tamthəderəŋ

1. Ɔwa wuni o wuni ɔba Amari ma katan̄ makur ma an̄fəm n̄əŋ Ame ɔ yema-e, yi ka Akələŋ kələŋ ɔ yi-e. Ɔ yi təkə yanthənə matay Ame, ɔwa ɔ yi təkə mar kama mə kə ro di ka m̄yən̄.

2. Wuni o wuni ɔ ba Amari ma kəbum mayi, mayet Ame ɔ bempa yi atafa ate kənəŋ ɔ gbal-e.

28. An̄səkəl beka kəgba tamthresas

Ɔwa wuni o wuni ɔ ba Amari ma katan̄anə an̄e ɔ yema pəyi ka an̄thəf n̄əŋ rəkər-o, thaəm rə təthof tətəl ro mə gbəli səthə an̄fere n̄a ka səthə matay Ame be a gbal ka masekranə Ame ka rawankom rəŋ kəyankan̄.

29. An̄səkəl bekɔ kəgbɔ tɔmthɛnɔn̄lɛ

1. Ɔwɔ wuni o wuni ɔ ba An̄gbethɛ n̄a təkə mar Akələn̄ kələn̄ ɔ sɔthɔ rɔwankom bɛ ɔ po tɛn̄a yi kəwɔr n̄an̄jɛn̄.
2. Ɔwɔ hali ma apa wuni o wuni ɔ ba Amari yi rɔwankomrən̄, ta tɔrɔ ti kəpɔ ɔ yi rɔ rathɔ kɔ ɔ n̄thɔ. Ɔwɔ ɔ yi təkə yikis Amari yi rɔwankom rɔ an̄kos n̄ən̄. Ɔwɔ ɔ an̄fəm n̄a rɔwankom.
3. Ɔwɔ Amari Amɛ yi rɔwankom Arɛ, ɛ sən̄ yɛ wuni mari təkə tɛ tɔn̄an̄ɛ mɔbotəs ma An̄yunayted Neshən̄.

30. An̄səkəl bekɔ kəgbɔ tɔfɔt

Ɔwɔ Atɛ yi kɔ mɔsekranɛ Amɛ bɛ, a yɛ təkə gbasi ti təkə sɔmpar An̄thɔf, wuni o wuni, thaləm An̄ən̄ki n̄a An̄fəm, thaləm təkə kasara Amari yi rɔwankom yi kɔ mɔsekranɛ Amɛ.
